

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค

เรื่อง ปวดฟันกินยาอะไรดี???

ผู้เขียนบทความ อาจารย์ ทันตแพทย์ ธีรวัฒน์ สุขไผ่ตา

อาการปวดฟัน เป็นความเจ็บปวดที่พบได้บ่อยครั้งมีระดับความเจ็บปวดตั้งแต่เล็กน้อย ไปจนถึงระดับที่ไม่สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ โดยส่วนใหญ่แล้วอาการปวดมักจะเกิดจากการที่มีอวัยวะบางอย่างในช่องปากเกิดการอักเสบขึ้นมา สาเหตุที่พบได้บ่อย ประกอบด้วย

ฟันผุทะลุโพรงประสาทฟัน

ฟันผุในช่วงแรกมักจะไม่มีอาการ หรืออาจมีเพียงแค่อาการเสียวฟันโดยเฉพาะตอนดื่มน้ำเย็น เมื่อฟันผุลึกโดยไม่ได้รับการรักษา จนรอยผุทะลุเข้าไปถึงโพรงประสาทฟัน เชื้อแบคทีเรียก่อโรคจะทำให้เกิดภาวะอักเสบของโพรงประสาทฟันผู้ป่วยมักจะมีอาการปวดในระดับรุนแรง มีอะไรมากระทบฟันก็ปวด จนไม่สามารถรับประทานอาหารได้ตามปกติ บางคนปวดมากจนไม่สามารถนอนหลับได้ โดยอาการปวดมักคงอยู่นาน 3-7 วัน แล้วอาการจะค่อยๆดีขึ้นตามลำดับ แต่หากไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง การติดเชื้ออาจลุกลามออกไปยังเนื้อเยื่อโดยรอบฟัน และเกิดอาการปวดบวมที่รุนแรงกว่าเดิมซ้ำขึ้นได้อีก

โรคเหงือกอักเสบ

สาเหตุหลักของโรคเหงือก คือ คราบอาหารหรือเชื้อแบคทีเรียที่อยู่ตามขอบเหงือกและซอกฟันส่งผลให้เกิดการอักเสบของเหงือกรอบ ๆ ฟันถ้าหากเป็นรุนแรงจะมีการละลายตัวของกระดูกรอบรากฟันขึ้นได้ อาการสำคัญของโรคเหงือกอักเสบ คือ การบวมแดงของเหงือก เลือดออกง่ายตอนแปรงฟัน ฟันโยก และมีอาการปวดตื้อ ๆ บริเวณที่เหงือกอักเสบ

เศษอาหารติดซอกฟัน

กรณีที่มีเศษอาหารติดในซอกฟัน หรือฟันผุเป็นรูใหญ่ด้านประชิดของฟัน เวลาเคี้ยวอาหารชิ้นใหญ่ ๆ เศษอาหารมักจะติดตรงช่องว่างเหล่านี้นักดให้เหงือกอักเสบ เป็นที่สะสมของแบคทีเรีย ทำให้ปวดเหงือกและฟันบริเวณนี้มาก

ฟันคุดอักเสบ

ฟันคุด คือฟันที่ไม่สามารถขึ้นได้ตามปกติในช่องปาก โดยอาจโผล่ออกมาเพียงบางส่วนเท่านั้นหรือในบางกรณีฟันคุดนั้นฝังอยู่ในกระดูกขากรรไกรทั้งซี่ก็มี ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าฟันคุดขึ้นช้ากว่าฟันซี่อื่น ๆ ทำให้ไม่มีช่องว่างเพื่อที่จะโผล่ขึ้นมาได้ ฟันคุดที่มีอาการปวดมักจะเป็นฟันคุดที่โผล่ขึ้นมาในช่องปากบางส่วน และทำให้เกิดการอักเสบของเนื้อเยื่อรอบฟันคุดขึ้นมา

วิธีบรรเทาอาการปวดฟันเบื้องต้นในกรณีที่ไม่สามารถไปพบทันตแพทย์ได้

สามารถบรรเทาอาการปวดฟันเบื้องต้นด้วยตนเอง ได้ด้วยวิธีง่ายๆ ดังต่อไปนี้

1. ลดสิ่งกระตุ้นที่ทำให้ปวดฟันเพิ่มขึ้นหรือทำให้ประสาทฟันบาดเจ็บมากขึ้น เช่น
 - ของเย็นจัด : น้ำแข็ง ไอศกรีม
 - ของร้อนจัด : น้ำร้อน ซาร้อน กาแฟร้อน อาหารร้อน
 - อาหารที่มีรสหวานจัด รสเปรี้ยว
2. ลดการกระทบกระแทกกับฟันซี่นั้น อาการปวดฟันจะเป็นมากขึ้นถ้าฟันซี่นั้นถูกกระทบบ่อย ๆ หรือตัวฟันสูงกว่าซี่อื่น ๆ บางครั้งฟันถูกหนูลอยตัวขึ้นมา เพราะมีหนอง
3. รับประทานอาหารที่ไม่ต้องใช้แรงเคี้ยวมาก เช่น อาหารนิ่ม ๆ เลี่ยงอาหารแข็ง ๆ หรือเหนียว ๆ ที่ต้องใช้แรงบดเคี้ยวมาก หรือเลี่ยงไปเคี้ยวอีกด้าน
4. รับประทานยาแก้ปวดเพื่อบรรเทาอาการ

ยาแก้ปวดสำหรับบรรเทาอาการปวดฟัน โดยจะแบ่งชนิดของยาแก้ปวดฟันขึ้นกับความรุนแรงของอาการ ถ้าหากเพิ่งเริ่มปวดฟัน ปวดเล็กน้อย และไม่รุนแรง ควรเริ่มต้นด้วยการใช้ยาพาราเซตามอล 500 mg ในผู้ใหญ่ใช้ครั้งละ 1-2 เม็ด ขึ้นอยู่กับน้ำหนักตัวของผู้ป่วย โดยรับประทานทุก 4-6 ชั่วโมง เฉพาะเวลาที่มีอาการปวด

ในกรณีที่มีอาการปวดค่อนข้างรุนแรง รับประทานยาพาราเซตามอลแล้วอาการไม่ดีขึ้น แนะนำให้ใช้ยาในกลุ่มบรรเทาอาการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ (non-steroidal anti-inflammatory drugs หรือ NSAIDs) คนทั่วไปมักรู้จักกับยาในกลุ่มนี้ว่าเป็น “ยาแก้ปวดข้อ” “ยาแก้ข้ออักเสบ” หรือ “ยาแก้ปวดประจำเดือน” และบุคลากรทางการแพทย์มักเรียกสั้น ๆ ตามชื่อย่อในภาษาอังกฤษว่า “NSAIDs (เอ็นเสด)” ยาในกลุ่มเอ็นเสดมีมากมายในท้องตลาด และผู้ป่วยสามารถซื้อได้เองจากร้านขายยา โดยไม่ต้องมีคำสั่งจากแพทย์ ตัวอย่างยาในกลุ่มนี้ เช่น ไอบูโพรเฟน (ibuprofen), ไดโคลฟีแนก(diclofenac), นาพร็อกเซน (naproxen), ไพร์อิกซิแคม (piroxicam), เมล्ल็อกซิแคม (meloxicam), เซเลค็อกสิบ(celecoxib), เอทอริค็อกสิบ(etoricoxib) เป็นต้น ยาในกลุ่มเอ็นเสดที่แนะนำให้ใช้ในกรณีที่ปวดฟันรุนแรง คือ ไอบูโพรเฟน (ibuprofen) ขนาด 400 mg ครั้งละ 1 เม็ด โดยรับประทานหลังอาหารทันที

อย่างไรก็ตาม เอ็นเสด มีผลไม่พึงประสงค์มากกว่ายาแก้ปวดชนิดอื่น ๆ จึงไม่ควรใช้ยาในกลุ่มนี้เพื่อลดอาการปวดเพียงเล็กน้อย หรือใช้ติดต่อกันหลายวัน นอกจากนั้นการทานยาแก้ปวดอย่างเดียว เป็นแค่การบรรเทาอาการ ไม่ได้แก้ที่สาเหตุ ซึ่งถ้าปล่อยไว้อาจลุกลามเป็นปวดฟันรุนแรง มีการบวมและติดเชื้อเข้าสู่บริเวณใบหน้าและลำคอ ถึงแม้ว่าอาการปวดจะบรรเทาแล้ว ผู้ป่วยควรรีบไปปรึกษาทันตแพทย์เพื่อตรวจหาถึงสาเหตุและเข้ารับการรักษาต่อไป